

4 בפברואר, 2026

לכבוד

עו"ד גלי בהרב-מיארה רב-ניצב דני לוי תת-ניצב עו"ד אלעזר כהנא
 היועצת המשפטית לממשלה מפכ"ל משטרת ישראל היועץ המשפטי למשטרת ישראל

דחוף!

שלום רב,

הנדון: מדיניות המשטרה הבלתי חוקית להצבת חסימות ביישובים ערבים – חסימות ביישוב סאלם

סימוכין: פנייתנו בעניין חסימת הכניסה לכפר פרדיס מיום 26.10.2025;
 פנייתנו יחד עם המועצה לכפרים הבלתי מוכרים בעניין חסימת הכניסה הראשית ליישובים לקיה ותל שבע מיום 27.11.2025;
 פנייתנו בעניין החסימות בג'סר א-זרקא מיום 30.12.2025;
 תשובת המשטרה בעניין לקיה מיום 5.1.2026;
 תשובת המשטרה בעניין ג'סר א-זרקא מיום 15.1.2026;
 שהתקבלה במסגרת בג"ץ 33581-01-06 עמאש נ' משטרת ישראל;
 פנייתנו בעניין החסימות בלוד מיום 28.1.2026;
 בג"ץ 4388-02-26 אבו שעבאן נ' משטרת ישראל (החסימות בלוד)

הרינו לשוב ולפנות אליכם בעניין המדיניות הבלתי חוקית של המשטרה, שמציבה חדשות לבקרים חסימות בטון בשכונות ובכניסות ליישובים ערביים, ובכלל זה חסימות המוצבות מזה כשלושה חודשים ביישוב סאלם, באופן שחוסם את מרבית דרכי הגישה ליישוב ומפריד בין שכונות, תוך פגיעה קשה בזכותם של התושבים הערבים לחופש תנועה, לבריאות, לחינוך, לכבוד, לשוויון ועוד, וכל זאת ללא מקור סמכות מפורש בחוק, ובאופן שמהווה ענישה קולקטיבית אסורה; ולדרוש הפסקת מדיניות בלתי חוקית זו לאלתר.

1. מזה מספר חודשים מציבה משטרת ישראל חסימות בטון ביישובים ערביים, ובכלל זה ביישובים פרדיס, לקיה, תל שבע, תראבין, ג'סר א-זרקא ולוד. רובן ככולן של החסימות הוצבו בהנחיית השר לביטחון לאומי.

2. כבר עתה נציין, כי מדובר בפרקטיקה מפלה ובלתי חוקית של הצבת חסימות ביישובים ערבים שהפכה לשכיחה, וחורגת מעניינו של יישוב מסוים. חרף אי החוקיות והפגיעות בזכויות האדם של אלפים, המשטרה מנסה לחמוק מביקורת שיפוטית על ידי הסרת החסימות לאחר שמוגשת עתירה (כך היה בעניין החסימות ביישוב ג'סר א-זרקא, בג"ץ 33581-01-26 עמאש נ' משטרת ישראל (27.1.2026); החסימות בתראבין, בג"ץ 12090-01-26 המועצה האזורית אל קסום נ' המשרד לביטחון פנים (15.1.2026); והחסימות בלוד, בג"ץ 26-02-4388 אבו שעבאן נ' משטרת ישראל (עתירה מיום 2.2.2026, תלויה ועומדת)). כך היא "קונה" לעצמה אפשרות להתעמר באזרחים הערבים ולפגוע בשורה ארוכה של זכויות אדם, בלי שהתנהלותה הבלתי חוקית תופרע על ידי בית המשפט.

3. לפני כשלושה חודשים הציבה המשטרה מספר חסימות בטון ביישוב סאלם. הכניסה הראשית של היישוב, הכניסה והיציאה מן היישוב לכביש 66 – כיוון צומת מגידו חסומה לחלוטין, ובנוסף הוצבו חסימות בכניסות אחרות ליישוב וכן בתוך שכונות ביישוב.

4. החסימות שהוצבו מאלצות את התושבים לעשות עיקופים ארוכים על מנת לצאת מהיישוב ולהיכנס אליו ולהתנייד בין שכונות שהופרדו. החסימות פוגעות בחומרה בזכויות אדם, לרבות הזכות לחופש

תנועה, הזכות לבריאות וגישה לשירותי בריאות, הזכות לחיים ולשלמות גוף, הזכות לקיום בכבוד, הזכות לחינוך, וכמובן – הזכות לשוויון.

5. במענה המשטרה לפניית האגודה לזכויות האזרח, שהתקבל ביום 5.1.2026, בעניין חסימת היישובים לקיה ותל שבע, נטען כי מקור הסמכות להצבת החסימות ביישובים הינו בתפקידי המשטרה ובסמכויות הכלליות שבסעיפים 3-5 לפקודת המשטרה [נוסח חדש], תשל"א-1971 (להלן: **פקודת המשטרה** או **הפקודה**). אולם, אין בסעיפים 3-5 לפקודת המשטרה או בכל חוק אחר הוראה המאפשרת למשטרה לחסום כניסות ליישובים או להציב חסימות בשכונות לתקופה ממושכת (בענייננו – כשלושה חודשים!). כידוע לכם, בהתאם להוראות סעיף 8 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, הסמכות לפגוע בזכויות אדם חייבת להיות מעוגנת בחקיקה. בית המשפט עמד על ה"כלל [לפיו] פגיעה בזכות חוקתית דורשת הסמכה ברורה, מפורשת ומפורטת – ולא ניתן להסתפק בהסמכה כוללת וגורפת" (בג"ץ 16/3390 **עדאלה** – **המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל נ' הכנסת**, פסקה 3 לפסק דינו של המשנה לנשיאה (בדימי) מלצר (8.7.2021)).

6. סעיפים 3 ו-5 לפקודת המשטרה עוסקים שניהם בתפקידי המשטרה והשוטרים ובוודאי לא מסמיכים אותה לפגוע פגיעה נמשכת בזכויות אדם. סעיף 3 לפקודה קובע, כי תפקידיה הכלליים של המשטרה הינם "לעסוק במניעת עבירות ובגילוי, בתפיסת עבריינים ובתביעתם לדין, בשמירתם הבטוחה של אסירים, ובקיום הסדר הציבורי ובטחון הנפש והרכוש". סעיף 5 מפרט את תפקידיהם המיוחדים של שוטרים, ובין היתר, לקיים סדר בדרכים ציבוריות, במעברים ובכל מקום שאליו יש לציבור גישה, למנוע הפרעות בשעת התקהלות או תהלוכה, לעצור אדם או לחפש על בסיס יסוד לחשד להחזקת רכוש גנוב או דבר בלתי חוקי, ועוד.

7. סעיפים 4 ו-4 לפקודת המשטרה עוסקים בסמכויות. סעיף 4 לפקודה מגדיר את סמכותם הכללית של השוטרים, וקובע כי "לכל שוטר יהיו כל סמכות, חסיון וחסינות הכרוכים במשרת שוטר לפי כל דין, ויטול על עצמו כל תפקיד ואחריות הכרוכים בה". ודאי שאין בסעיף זה כדי להוות מקור הסמכה מפורשת להצבת חסימות.

8. סעיף 4 לפקודה, עוסק בסמכויות שוטר כאשר קיים "**חשש ממשי לפגיעה חמורה בביטחון הנפש או הרכוש**", ומסמיך אותו לפי סעיף 4א(א) "להורות לכל אדם הנמצא באזור או במקום שבו קיים החשש האמור, הוראה סבירה הדרושה באופן חיוני לשם הצלת הנפש או הרכוש או למניעת הפגיעה, ובכלל זה להורות על מניעת גישה לאזור או למקום, או יציאה ממנו".

9. בתי המשפט פירשו באופן מצמצם את סעיף 4 לפקודת המשטרה, וככזה המסמיך את המשטרה לפעול באופן נקודתי וביחס לסיטואציה קונקרטית למניעת פגיעה בנפש, או בסמכות מתוחמת להרחקת אנשים ספציפיים ממקום תפילה (הר הבית), ולא להטלת הגבלות קולקטיביות על תושבי יישוב שלם או שכונות שלמות ביישוב (ראו: ת"פ (שלום תל-אביב) 21157-09-23 **מדינת ישראל נ' פלוני** (6.11.2025); בג"ץ 4897/24 **בידינו** – **למען הר הבית נ' בן גביר**, פסקה 7 לפסק דינו של השופט מינץ (22.4.2025)).

10. בית המשפט פסק, כי הגם שלמשטרה סמכויות נרחבות, לרבות סמכויות חקירה, מעצר, ענישה וכליאה, הרי שלאור הפגיעה הקשה בזכויות אדם, יש צורך להגדיר באופן קפדני את גבולות השימוש בכוח השלטוני, וזאת מנת לשמור על אמון הציבור בה (ע"פ 9878/09 **מדינת ישראל נ' מוסא**, פסקה 29 לפסק דינו של השופט (כתוארו אז) גיבראן (20.9.2010)).

11. לסיכום, **סעיפים 3-5 לפקודת המשטרה אינם מסמיכים את המשטרה להציב חסימות בשכונות או בכניסות ליישובים לפרקי זמן ממושכים**. הצבת חסימות מסוג זה אינה נכללות בסמכויות שניתנו

למשטרה על ידי המחוקק, והן פוגעות בזכויות האדם של התושבים ומענישות אותם באופן קולקטיבי תוך שיבוש שגרת חייהם ואף סיכון ממשי לחייהם, ובמיוחד של קשישים, חולים ואנשים עם מוגבלויות.

12. מדיווחים בתקשורת עולה, כי השר בן גביר מעורב עמוקות בהחלטות שהובילו להתנהלות הלא חוקית של המשטרה ביישובים הערבים. אלא שלשר אסור לעשות כן. על פי פסיקת בית המשפט בעתירה בעניין תיקון 37 לפקודת המשטרה, לשר סמכות להתוות **מדיניות כללית ועקרונית בלבד המנוסחת ברמת הפשטה גבוהה ואסור לו לתת הנחיות אופרטיביות באירועים קונקרטיים**. השר איננו מורשה להורות למשטרה כיצד לאכוף את החוק. השר איננו מורשה להורות או אפילו לרמוז כי יש להציב מחסומים בשכונות או בכניסה ליישובים או להורות כל הוראה קונקרטית אחרת בעניין ההתמודדות עם הפשיעה או עם "משילות" (בג"ץ 8987/22 **התנועה למען איכות השלטון נ' הכנסת** (2.1.2025)).

13. חרף האמור, המשטרה מודה כי היא אינה מקיימת את פסיקת בית המשפט ומקבלת הוראות אופרטיביות מן השר, בניגוד לדין. כך, במענה המשטרה לפנייתנו בעניין לקיה נמסר, כי ה"פתיחה במבצע ממוקד במיקומים שונים ברחבי הנגב, במטרה להתמודד עם אירועי הפשיעה הרבים", בוצעה **בהחלטתו של השר לביטחון לאומי**, יחד עם מפכ"ל המשטרה ומפקד המחוז הדרומי. כך גם בעניין לוד, שהשר הצהיר כי דינה כדין תראבין (לירן תמרי "'דין לוד כדין תראבין': המהלך המשטרתי הנרחב רגע לפני הרמדאן – והביקורת מבפנים" **ynet** 25.1.2026).

14. אין מדובר באירועים יחידים, אלא בחלק מהתנהלות לא חוקית של השר, אשר חותרת תחת עצמאותה של המשטרה ומנוגדת לדין. התנהלותו הלא חוקית הסדרתית של השר הובילה לאחרונה אף לכך שביום 1.1.2026 הוגשה עמדת היועצת המשפטית בבג"ץ 9037-08-24 **הכהן נ' נתניהו** (תלוי ועומד), במסגרתה עמדה על כך שנוכח התנהלותו הלא חוקית הסדרתית אשר תוארה, בן גביר אינו יכול להמשיך ולכהן כשר לביטחון לאומי. היועצת המשפטית לממשלה קבעה בתגובתה, כי "בשלב זה אין מנוס מן המסקנה כי לא ניתן להגן על הציבור מפני ההתנהלות השיטתית לפגיעה בעצמאות המשטרה, אשר כפי שצוין מסכנת את אופייה כגוף ממלכתי וא-פוליטי, **על המשתמע מכך לעניין ההגנה על זכויות האדם ועל שלטון החוק. מצב דברים זה מביא לפגיעה ממשית בערכי יסוד דמוקרטיים**". כפי שראינו, בהתנהלותה בחודשים האחרונים, המשטרה איננה פועלת להגנה על זכויות אדם, אלא להפרתן. היא איננה פועלת לקידום שלטון החוק אלא להכפפה והענשה של ציבור שלם. לא ניתן לנתק התנהלות זו מהתערבותו של השר בפעולות המשטרה ושליטת עצמאותה.

15. לאור כל האמור לעיל, אנו דורשות להסיר לאלתר את החסימות ביישוב סאלם, וכי יובהר למשטרה שחסימת כניסות ליישובים והצבת חסימות בתוך שכונות מגורים ביישובים בישראל הינן **פעולות בלתי חוקיות**, וכי כלל שרשרת הפיקוד המשטרית תונחה לחדול משימוש באמצעי זה. כמו כן, נבקש להבהיר לשר לביטחון לאומי כי אין לו כל סמכות להתערב בעבודת המשטרה.

16. נודה על תשובתכם **המיידי**, על מנת שנוכל לשקול את צעדינו המשפטיים.

בכבוד רב,

ניצן אילני, עו"ד

עביר ג'ובראן, עו"ד